

Nr 134.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lönegradsplacering för viss biträdes- och hålkortspersonal; given Stockholms slott den 13 mars 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I överensstämmelse med de av 1952 års riksdag godkända allmänna riktlinjerna för anställnings- och avlöningsförhållandena för viss biträdespersonal föreslås i propositionen ändrad lönegradsplacering för kontorspersonal vid ett antal verk och institutioner. Riktlinjer framlägges även rörande placeringen i lönegrad av personal i hålkortsarbete. I anslutning härtill föreslås ändrad lönegradsplacering för viss sådan personal. De förordade ändringarna framgår av de vid statsrådsprotokollet i ärendet såsom bilagor fogade sammanställningarna. Förslagen, som i princip är avsedda att genomföras från och med den 1 juli 1953, beräknas medföra en kostnadsökning per år för löner med i runt tal 100 000 kronor.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars
1953.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HEDLUND, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, fråga om *lönegradsplacering för viss biträdes- och hålkortspersonal* samt anför därvid följande.

I betänkande den 10 oktober 1951 framlade 1947 års biträdesutredning förslag till normer för placering i lönegrad av biträdespersonal med kontorsgöromål och vissa liknande arbetsuppgifter. På grundval av betänkandet förordades i prop. 1952: 14 vissa allmänna riktlinjer för anställnings- och avlöningsförhållandena för viss biträdespersonal. Dessa riktlinjer godkändes av riksdagen. I samma proposition samt i prop. 1952: 146 och 245 underställdes riksdagens prövning detaljförslag rörande lönegradsplaceringen vid flertalet verk och institutioner. Dessa detaljförslag grundades på förslag avgivna av biträdesutredningen i enlighet med angivna riktlinjer.

I årets statsverksproposition har (Bil. 2, s. 2) framhållits, att ytterligare förslag av utredningen kunde förväntas bli framlagda senare under innevarande år och att åtgärder syntes böra vidtagas för att möjliggöra ett snabbt genomförande av dessa förslag. I sådant syfte har Kungl. Maj:t på min hemställan i statsverkspropositionen föreslagit riksdagen besluta, att de personalförteckningar, som riksdagen fastställer innan riksdagen har meddelat beslut i anledning av bl. a. biträdesutredningens ytterligare förslag och de övriga förslag, som kan upptagas i samband därmed, skall gälla endast i den mån annat icke följer av vad riksdagen i samband med behandlingen av nämnda förslag beslutar. I skrivelse den 21 februari 1953 (nr 42) har riksdagen meddelat beslut av angivna innebörd.

Jag anhåller att nu få anmäla biträdesutredningens ytterligare förslag och i samband därmed ett inom civildepartementet utarbetat förslag rörande löneställningen för hålkortspersonal.

Biträdespersonal.

Såsom resultat av biträdesutredningens fortsatta arbete har utredningen, under återopande av de i utredningens betänkande den 10 oktober 1951 förordade grunderna, överlämnat förslag angående lönegradsplacering för biträdespersonal *dels* med skrivelse den 2 februari 1953 beträffande försvarets socialbyrå samt vissa verk inom allmänna civilförvaltningen, *dels ock* med skrivelse den 16 februari 1953 beträffande försvaret.

Över förslagen har yttranden avgivits av berörda myndigheter — i vissa fall avseende försvaret av överordnade myndigheter — ävensom av Tjänstemännens centralorganisation (TCO). Vad angår försvaret har yttranden därjämte avgivits av försvarets civilförvaltning beträffande försvaret i dess helhet och av statens organisationsnämnd beträffande vissa myndigheter tillhörande försvarskrafterna.

I en den 14 februari 1953 dagtecknad promemoria har utredningen vidare framlagt förslag angående lönegradsplacering för den utomlands tjänstgörande biträdespersonalen inom utrikesförvaltningen.

Nu angivna förslag — med undantag för sådana som hänför sig till saksanlagsavlönad personal eller som ej innebär ändrad lönegradsplacering — har upptagits i en sammanställning, vilken torde såsom *bilaga A* få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

De sålunda framlagda förslagen och de däröver avgivna yttrandena har granskats med utgångspunkt från de av riksdagen godkända allmänna riktlinjerna för anställnings- och avlöningsförhållandena för viss biträdespersonal samt nu rådande organisation inom de olika verken och institutionerna. Resultatet av granskningen redovisas i det följande. Ändringar med avseende på lönegradsplaceringen redovisas härjämte i nyssnämnda *bilaga A*.

I fråga om vissa av de berörda tjänsterna vill jag framhålla följande.

Lönegradsplaceringen för den utomlands tjänstgörande biträdespersonalen inom *utrikesförvaltningen* har icke kunnat på samma sätt som för övrig biträdespersonal helt avvägas efter arbetsuppgifternas art. Detta sammanhänger med de i regel täta ombytena av tjänstgöringsort för denna personal. Jag vill emellertid framhålla, att biträdespersonal inom utrikesförvaltningen, som placeras utomlands, f. n. erhåller tjänstledighet från innehavd tjänst och under tjänstgöringen utrikes uppbär särskilt fastställda arvoden. Tillika vill jag erinra om den pågående utredningen angående avlöningsförmånerna för utomlands stationerade tjänstemän m. m.

I likhet med vad jag i fråga om *krigsmaterielverket* förordat i prop. 1952: 251 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., anser jag, att i avvaktan på prövning av frågan om krigsmaterielverkets organisation endast vikariatslöneförordnanden skall meddelas i de föreslagna förhöjda lönegraderna vid detta verk.

De av biträdesutredningen framlagda förslagen beträffande *luftvärns-skjutskolan* och *arméns radarskola* har med hänsyn till pågående resp. förestående organisationsundersökningar genom statens organisationsnämnd ansetts böra prövas i samband med behandlingen av frågan om ändrad organisation för dessa institutioner.

Vad angår *vägförvaltningarna* har biträdesutredningen i sitt förslag närmast avsett biträdestjänsterna vid distriktsingenjörssavdelningarna. Frågan om lönegradsplaceringen för sistnämnda biträdestjänster synes mig lämpligen böra upptagas till prövning i samband med behandlingen av spörsmålet om organisationen av distriktsingenjörssavdelningarna i deras helhet.

Biträdesutredningen har erinrat om att den genom statens organisationsnämnd bedrivna rationaliseringsverksamheten vid försvaret fortsätter. I vissa fall, där ändrad organisation kan förväntas komma att fastställas inom en nära framtid, har utredningen ej framlagt något förslag. I andra fall, där ändrad organisation ännu icke föreslagits eller fastställts, har utredningen likväl framlagt vissa förslag men i fråga om dessas utformning iakttagit försiktighet. I anslutning härtill har utredningen anfört, att möjlighet till omprövning av löneställningen i vissa fall bör föreligga, sedan ändrad organisation genomförts. Jag anser mig kunna ansluta mig till detta uttalande av utredningen.

Löneställningen för hålkortspersonal.

I biträdesutredningens förenämnda betänkande angående anställningsförhållandena för viss biträdespersonal i statens tjänst föreslogs vissa normer även för placering i lönegrad av den biträdespersonal, som är sysselsatt i hålkortsarbete. Med hänsyn till vad i remissyttrandena anfördes angående löneställningen för denna personal fann jag emellertid vid anmälan av utredningens förslag (prop. 1952: 14), att denna fråga påkallade ytterligare granskning.

Inom civildepartementet har därefter upprättats en promemoria angående löneförhållandena för personal i hålkortsarbete. I promemorian framlägges förslag till placering i lönegrad av tjänster för maskin- och stanspersonal i hålkortsarbete. Det har härvid ansetts lämpligt att i ett sammanhang behandla hela personalgruppen. Sålunda har medtagits jämväl personal i högre lönegrad än den 15 samt extra personal och personal, som avlönas från andra anslag än avlöningsanslag.

Över departementspromemorian har yttranden avgivits av försvarets civilförvaltning, arméförvaltningen, flygförvaltningen, centrala värnpliktsbyrån, socialstyrelsen, riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, generalpoststyrelsen, statskontoret, statistiska centralbyrån, generaltullstyrelsen, statens lönenämnd, statens pensionsanstalt och Tjänstemännens centralorganisation.

Departementspromemorian.

I departementspromemorian redogöres för principerna för de olika typerna av hålkortsmaskiner. Härvid framhålles att, även om kraven på den personal som arbetar vid hålkortsmaskiner av viss typ är större än kraven på personal vid maskiner av annan typ, detta icke får leda till den slutsatsen att löneavvägningen för de olika tjänsterna får göras med ledning av maskintypen. I stort sett torde det nämligen förhålla sig så, att de mindre komplicerade maskinerna utnyttjas för enklare arbetsuppgifter. Löneavvägningen kan därför helt inriktas på bedömningen av arbetsuppgifterna.

Promemorian innehåller en allmän klassificering av maskin- och stanspersonalen. Härvid har maskinpersonalen uppdelats i tre huvudgrupper, nämligen 1) chefsoperatörer, 2) andra kvalificerade operatörer och 3) fasta maskinoperatörer. Stanspersonalen har delats i två huvudgrupper, nämligen 1) arbetsledande personal och 2) stansoperatörer.

Chefsoperatören svarar för arbetsledningen på maskinavdelning och skall inplacera de olika arbetsuppgifterna i det dagliga arbetsprogrammet. En av hans arbetsuppgifter är därför att upprätta tidsplaner över när olika arbeten skall utföras. Han skall även kunna på rätt sätt utnyttja maskinerna för de aktuella arbetsuppgifterna. På honom faller uppgiften att utföra svårare kopplingar av boxar samt vidare att utarbета skisser för fasta boxuppställningar.

Av gruppen andra kvalificerade operatörer kräves även en ingående kändedom om hålkortsmaskiner så att de självständigt och med utnyttjande av skilda maskiner kan utföra olika arbetsuppgifter. Det arbetsledande momentet inom denna grupp består i enklare anvisningar till fasta maskinoperatörer.

Fasta maskinoperatörer har benämnts den personal, som huvudsakligen svarar för sorteringsarbete och passning av olika maskiner under gång. I arbetet ingår viss kontroll av att maskinerna arbetar riktigt samt enklare kopplingar enligt schema eller enligt mer summariska anvisningar.

Huvuduppgifterna för den arbetsledande stanspersonalen är att leda och fördela arbetet på stansavdelning samt instruera stansoperatörerna i nya arbeten.

För bedömningen av lönerna till den statligt anställda hålkortspersonalen har lönerna för motsvarande personalgrupp på den enskilda arbetsmarknaden studerats. Sålunda har utnyttjats en undersökning rörande löneförhållandena bland hålkortspersonal, som under hösten 1950 utfördes av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. På grund av att svarsfrekvensen vid undersökningen blev otillräcklig kunde den ifråga om maskinoperatörernas löner icke ge några säkra hållpunkter för bedömningen. Beträffande stanspersonal i Stockholm synes undersökningen visa, att de av staten betalade

lönerna vid undersökningstillfället låg fullt i nivå med de löner, som tillämpades i enskild tjänst. På ortsgrupp 3 syntes de statliga lönerna ligga högre än lönerna i enskild tjänst.

För att få en bättre överblick över löneförhållandena för hålkortspersonal i icke statlig tjänst, har, såsom framgår av departementspromemorian, muntliga förfrågningar gjorts hos enskilda företag och kommunala institutioner. På grundval av dessa enkäter uttalas i promemorian beträffande stanspersonalen, att de inom försäkringsbolag och kommunala institutioner i Stockholm tillämpade lönerna i stort sett icke avviker från de statliga lönerna. För industriföretag har uppgivits löner, som avsevärt understiger de statliga lönerna. Vissa företag synes dock till särskilt rutinerade stansoperatörer betala löner överstigande de statliga.

När det gäller maskinoperatörerna är bilden av lönestrukturen hos de icke statliga arbetsgivarna icke lika klar. Följande uttalanden har likväl ansetts kunna göras. Löneläget inom Stockholms kommunala institutioner överstiger något de statliga lönerna, medan däremot industriens löner i stort sett understiger de statliga lönerna. Inom försäkringsbolagen ligger lönerna för vissa särskilt kvalificerade och äldre operatörer högre än de statliga lönerna, medan lönenivån för övriga maskinoperatörer i huvudsak sammanfaller med den statliga.

I departementspromemorian konstateras att flertalet statsanställda stansoperatörer är avlönade enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång för personal med skriv- och kontorsgöromål. På de större stansavdelningarna finnes ofta en föreståndarinna och en biträdande föreståndarinna i befordrad ställning. De på järnvägsstyrelsens ekonomibyrå anställda stansoperatörer, som utför kontrollstansning, är hänförda till kanslibiträdesgraden. Hos några myndigheter utbetalas stanstillägg, som beräknas på grundval av det presterade arbetets kvantitet och kvalitet.

Stansningsarbete läres på relativt kort tid. För att bli fullt rutinerad stansoperatör torde dock fordras inemot ett års stansvana. Speciella förkunskaper fordras icke av en stansoperatör.

I promemorian föreslås, att lönen för stansoperatörer bör avvägas på samma sätt som lönen för flertalet tjänstemän i övrigt med arbete vid kontorsmaskiner. Den omständigheten att rutinerad personal i vissa fall övergått i enskild tjänst har ej ansetts motivera någon höjd löneställning. Icke heller har det ansetts befogat att medge högre lönegradsplacering för den personal, som kontrollstansar, även om det kan påvisas att kraven på denna personal är något större än på personalen i övrigt.

Det uttalas i promemorian att det bör närmare undersökas, om icke större säkerhet och snabbhet skulle kunna premieras genom att ackordslönesystem i ökad omfattning kommer till användning. Frågan om ökad användning av ackordsarbete berör emellertid även andra arbetsområden

än hålkortsstansning och har därför ansetts böra prövas i ett vidare sammanhang.

På lönegradsplaceringen av arbetsledarna på stansavdelning har ansetts böra läggas i stort sett samma synpunkter som på lönegradsplaceringen av föreståndare för maskinskrivningscentral enligt de av riksdagen godkända normerna.

Maskinpersonal återfinnes förutom i den reglerade befordringsgången för skriv- och kontorsbiträden i flertalet lönegrader från och med 9 till och med 23.

Kraven på maskinpersonalen varierar starkt. De erforderliga kunskaperna för vissa arbetsuppgifter förvärvas på kort tid. I andra fall däremot kräves ett hålkortskunnande, som erhålles först efter en mycket lång tids träning i kvalificerande hålkortsarbete.

I departementspromemorian föreslås, att för chefsoperatörer främst bör ifrågakomma lönegrader i serien 15, 17, 19 och 23. För andra kvalificerade operatörer föreslås lönegradsserien 11, 13 och 15 samt för fasta maskinoperatörer samma lönegrader som för stansoperatörer. Nuvarande innehavarna av tjänster, som skulle sänkas till de för skriv- och kontorsbiträden i reglerad befordringsgång tillämpade lönegraderna, föreslås övergångsvis placerade i lönegrad på samma sätt som om de innehaft eller varit aspirant på sådan tjänst, som i enlighet med prop. 1952: 107 höjts från 9 till 10 lönegraden.

I promemorian lämnas detaljerade förslag till inplacering av tjänster för personal i hålkortsarbete. Förslagen omfattar icke handels- och industrikommissionen och de affärsdrivande verken och ej heller myndigheter, som utnyttjar hålkortsmaskiner i så ringa utsträckning att personal, som helt disponeras för hålkortsarbete, icke finnes.

Remissyttrandena.

I flera remissyttranden har bedömts den allmänna yrkesklassificeringsnorm, på vilken departementspromemoriens förslag till lönegradsserier byggts upp. Sålunda har *pensionsstyrelsen* och *Tjänstemännens centralorganisation* funnit, att gränsdragningen de olika grupperna emellan möter svårigheter, men uttalat att klassificeringen i stort sett kan godtagas. *Försvarets civilförvaltning* och *socialstyrelsen* har ansett att klassificeringen bäst passar för stora hålkortsavdelningar; vid de mindre avdelningarna måste nämligen samtliga operatörer kunna utnyttjas vid de olika maskinerna. *Flygförvaltningen* och *centrala värnpliktsbyrån* har funnit den tillämpade yrkesklassificeringen lämplig.

Den redogörelse, som i departementspromemorian lämnats rörande löneförhållandena för hålkortspersonal i enskild tjänst, har av *pensionsstyrelsen* och *statens lönenämnd* ansetts allt för knapphändig. Enligt pensions-

styrelsens erfarenheter ligger lönerna för dugliga hålkortsoperatörer väsentligt högre i enskild tjänst än hos styrelsen. De lönegradsplaceringar, som styrelsen för närvarande kan erbjuda, har nämligen visat sig allt för låga för att möjliggöra för styrelsen att förvärva och behålla arbetsledare och operatörer av tillfredsställande kvalitet. En betydande avgång av personal har ägt rum från pensionsstyrelsens hålkortsavdelning och inneburet, att avdelningen kommit att fungera som undervisningsanstalt för maskinoperatörer. Pensionsstyrelsen befarar, att dessa förhållanden kommer att bestå, då under de närmaste åren ytterligare hålkortsavdelningar kommer att tagas i bruk. *Socialstyrelsen* finner, att lönerna för hålkortspersonal på den allmänna arbetsmarknaden är sådana, att de statliga arbetsgivarna har svårigheter att konkurrera om arbetskraften, oaktat löneställningen på lång sikt synes förmånligare i statlig tjänst. *Statistiska centralbyrån* uppger sig ha svårigheter att förvärva och behålla rutinerad hålkortspersonal, icke minst stansoperatörer, vilket skulle ha sin förklaring i att lönerna i enskild tjänst är mer differentierade än i statlig tjänst.

I fråga om den allmänna avvägningen av lönerna till hålkortspersonal framhåller *statistiska centralbyrån*, att anledning saknas att beakta i vad mån den ena eller andra maskintypen utnyttjas. För att utföra ett arbete av viss svårighetsgrad blir kravet på personalens kunnande icke i nämnvärd grad beroende av maskintypen. Däremot kan olika maskiner vara konstruerade för mer eller mindre komplicerade arbeten, vilket blir beaktat om vid löneavvägningen hänsyn toges till arbetets svårighetsgrad. *Pensionsstyrelsen* synes däremot vilja förorda en differentiering av lönerna med utgångspunkt från maskintypen. *Generalpoststyrelsen* framhåller, att med den av styrelsen utnyttjade maskintypen kraven på personal, som utför primärstansning och kontrollstansning, är desamma.

Beträffande de föreslagna lönegraderna för hålkortspersonal uttalar *statens lönenämnd*, att vad i promemorian anförts rörande arbetsuppgifterna för personal i olika lönegrader icke utgör tillräckligt underlag för ett ställningstagande. *Statskontoret* har i stort sett icke haft något att invända mot de i promemorian anlagda principiella synpunkterna på frågan om löneavvägningen och de i anslutning härtill förordade lönegradsserierna men framhåller att det på längre sikt kan uppstå svårigheter att i vissa fall rekrytera de fasta maskinoperaförstjänsterna med kompetenta krafter, om på tjänster av denna kategori uteslutande placeras biträden för skriv- och kontorsgöromål. Det ibland forcerade tempot på hålkortsavdelningen samt ofta förekommande övertidsarbete har föranlett statskontoret att hittills utnyttja expeditivsvakter som maskinoperatörer. *Försvarets civilförvaltning* har vid sin bedömning av bottenlönegraden för maskinpersonal utgått från en jämförelse med vaktmästar- och expeditivsvaktspersonalen och funnit, att den lägsta lönegraden för maskinpersonal bör vara 10 löne-

graden. För chefsoperatör anses vidare 15 lönegraden icke böra komma till användning, och för andra kvalificerade maskinoperatörer skulle normalt utnyttjas 13 och 15 lönegraderna. *Flygförvaltningen* har anfört, att lägre lönegrad än den 11 ej bör komma till användning för maskinoperatörer. *Pensionsstyrelsen*, som för de fasta maskinoperatörerna tillämpat samma löneställning som för expeditionsvaktspersonalen, avstyrker under hänvisning till rekryteringssvårigheter bestämt, att lönegraden för dessa operatörer skulle sättas lika som för skriv- och kontorsbiträden. Pensionsstyrelsen framhåller, att redan nu den tillämpade löneställningen icke är tillfyllest för att säkerställa en tillfredsställande rekrytering av maskinpersonal och att det med nuvarande löner visat sig synnerligen svårt att rekrytera även kvinnliga operatörer, vilket främst sammanhänger med att skifttjänstgöring tillämpas. *Tjänstemännens centralorganisation* föreslår för maskinpersonalen udda lönegrader från och med 11 till och med 25. För inplacering i 11 lönegraden bör enligt organisationens uppfattning krävas fullgod förmåga att utföra sorteringsarbete, maskinpassning och de enklaste formerna av boxkoppling enligt schema.

Beträffande löneavvägningen för stanspersonalen har i remissyttrandena icke yrkats på ändrad löneställning för gruppen i dess helhet. *Tjänstemännens centralorganisation* har dock funnit, att högre lönegradsplacering bör tillämpas för personal, som kontrollstansar, samt för den personal, som sysselsättes med sådant stansningsarbete som icke kontrollstansas. *Statistiska centralbyrån* yrkar, att personal med särskilt krävande stansningsarbete skall kunna ges förmånligare placering än befordringsgången medger.

Det i departementspromemorian framlagda förslaget om en undersökning rörande ökad användning av ackordslönesystem för stansningspersonal har föranlett uttalanden i flera remissyttranden. *Tjänstemännens centralorganisation* har sålunda förklarar sig icke vilja avvisa en prövning av ackordsarbete i detta sammanhang. *Försvarets civilförvaltning*, *centrala värnpliktsbyrån* och *generaltullstyrelsen* har ansett att frågan om ackordslönesystem bör prövas. *Statistiska centralbyrån* uppger, att erfarenheterna av det vid folkräkningen tillämpade premiesystemet är mycket goda. Vid centralbyråns maskincentral anses dock ackordsarbete ej möjligt på grund av att arbetet där är av allt för varierande natur. Även i andra remissyttrandena har uttalats att svårigheter föreligger att tillämpa ackordslönesystem.

I anslutning till departementspromemorians förslag om placeringen i lönegrad av olika tjänster har i remissyttrandena yrkats på höjd löneställning i ett flertal fall.

Departementschefen.

Hålkortsarbete har förekommit inom de statliga verken under ett trettio-tal år. Under tiden fram till mitten av 1940-talet bedrevs emellertid hål-

kortsarbetet i ringa skala och med endast ett litet antal anställda. Efter senaste världskriget har emellertid, trots importsvårigheter, antalet hålkortsanläggningar ökat mycket snabbt. För närvarande torde inom landet i hålkortsarbete sysselsättas minst 3 000 personer i offentlig och enskild tjänst. Den starka ökningen av antalet hålkortsanläggningar har försiggått samtidigt med och under inflytande av att hålkortsmaskinerna tekniskt blivit mer komplicerade och därmed användbara för alltmer avancerade uppgifter. Den personal, som har att betjäna hålkortsmaskinerna, har fått sin särprägel av den specialisering på hålkortsmässiga arbetsuppgifter, som blivit en oundviklig följd.

Inom delar av den statliga förvaltningen har hålkortsmässigt arbete fått vidsträckt omfattning. Vid utbyggandet av de statliga hålkortsanläggningarna har myndigheterna haft att brottas med de svårigheter i personalhänseende, som sammanhängt med det snabbt expanderande behovet av arbetskraft till hålkortsarbetet. Svårigheterna har härvid icke endast varit att förvärva erforderligt antal personer för hålkortsarbetet utan även och främst att erhålla den kvalificerade personal, som erfordras för att på ett riktigt och ekonomiskt sätt utnyttja hålkortsutrustningen.

Vid skilda tillfällen har från myndigheter inkommit framställningar om förbättrad löneställning för hålkortspersonal. Dessa framställningar har i viss mån efter prövning i de särskilda fallen kunnat bifallas. En allmänare genomgång av hålkortspersonalens löneställning har emellertid synt nödvändig och därför utförts inom civildepartementet. Resultaten av undersökningen har redovisats i förenämnda departementspromemoria.

I promemorian har på grundval av införskaffade upplysningar rörande löneförhållandena för hålkortspersonal på den enskilda arbetsmarknaden uttalats, att den statliga lönenivån för hålkortspersonal icke avviker från lönenivån på den enskilda arbetsmarknaden på ett för de statsanställda ofördelaktigt sätt. Detta uttalande har motsagts i vissa remissyttranden. Med anledning härav har jag låtit utföra ytterligare undersökningar rörande löneläget för hålkortspersonal på den enskilda arbetsmarknaden, varjämte hos några myndigheter gjorts en förfrågan i vilken utsträckning personal i statlig tjänst under 1952 övergått till annan arbetsgivare.

De kompletterande löneundersökningarna, som bestått i muntliga förfrågningar hos arbetsgivare för hålkortspersonal, har bestyrkt de i departementspromemorian lämnade uppgifterna. I stort sett synes sålunda den nuvarande lönenivån för hålkortspersonal icke understiga de på den allmänna arbetsmarknaden tillämpade lönerna. För viss personal ligger de statliga lönerna synbarligen högt. Att personal, som på egen begäran slutat i statlig tjänst och tagit anställning hos enskild arbetsgivare, härvid i några fall uppnått högre lön behöver dock ej betvivlas.

Beträffande personalavgången från hålkortsavdelningar under år 1952 har från socialstyrelsen uppgivits att tre tjänstemän slutat under året. Två

har övergått till annat statligt verk och en har flyttat till annan ort. Från statistiska centralbyråns stansningsavdelningar, som sysselsätter drygt ett femtiotal stansoperatörer, avgick under samma år tio personer, varav fyra efter uppsägning från verkets sida, en på grund av sjukdom, en för utrikes vistelse, en för arbete hos annan statlig myndighet, två för arbete hos enskild arbetsgivare och en av ej uppgiven anledning. Från verkets maskinavdelningar avgick under samma tid på egen begäran för vistelse i utlandet två tjänstemän. Från pensionsstyrelsens maskinavdelning avgick under år 1952 åtta tjänstemän, varav en till annan statlig myndighet. I allt sysselsätter avdelningen ungefär fyrtiofem maskinoperatörer.

Från ett av de företag, som uthyr hålkortsmaskiner och utbildar hålkortsoperatörer, har inhämtats, att utbildningen av operatörer under det senaste året varit mycket omfattande. Härigenom torde möjligheterna att förvärva kunniga hålkortsoperatörer ha avsevärt förbättrats. Även i fortsättningen kommer att bedrivas en omfattande utbildningsverksamhet. För att främja ett bättre utnyttjande av hålkortsmaskiner överväger företaget även olika möjligheter att självt utbilda och att stimulera utbildning hos arbetsgivarna av särskilt kvalificerad hålkortspersonal. Från samma företag meddelas, att personaltillgången inom hålkortsområdet under sista tiden starkt förbättrats.

De undersökningar, som utförts rörande löneförhållandena för hålkortspersonal på den enskilda arbetsmarknaden, synes klargöra, att de statliga lönerna för hålkortspersonal icke behöver nivåmessigt ändras. Detta bestyrkes också av den måttliga omsättningen av personal under det senaste året hos de särskilt tillfrågade myndigheterna. Den ökade utbildningen av hålkortsoperatörer synes ha medfört, att den för hålkortsavdelningarna besvärande personalsituation, som rådde ännu för något år sedan, nu är i stort sett övervunnen. Jag är vidare beredd att överväga åtgärder för att stödja ytterligare vidgad utbildning av hålkortspersonal, om tendenser till personalbrist på nytt skulle uppträda.

I enlighet med vad i departementspromemorian föreslås förordar jag, att den för skriv- och kontorsbiträden tillämpade befordringsgången kommer till användning även för stansoperatörer och fasta maskinoperatörer. Att medge högre löneställning för stansoperatörer, som utför visst stansningsarbete, finner jag icke motiverat. De särskilda arbeten, som i några remissyttranden ansetts påkalla en högre löneställning, torde ej vara av mer komplicerad art än som normalt kan påläggas kontorsbiträden. I promemorian föreslagna lönegradsserier för föreståndare på stansavdelning och befordrade maskinoperatörer finner jag riktigt avvägda. Av maskinoperatör i 11 lönegraden bör krävas full förtrogenhet med de olika på en hålkortsavdelning förekommande arbetsuppgifterna samt förmåga att självständigt väl utnyttja olika maskiners kapacitet. Operatör i 13 lönegraden skall själv-

ständigt kunna planera olika arbeten på avdelningen och härvid till fullo behärska även de mer avancerade hålkortsmässiga applikationerna. På operatör i 15 lönegraden bör ställas krav på allsidig hålkortsmässig utbildning samt utpräglad förmåga att finna de hålkortsmässigt riktiga lösningarna för olika komplicerade arbetsuppgifter. För operatörer sysselsatta i självständigt planeringsarbete med komplicerade arbeten torde i vissa fall även kunna utnyttjas 17 lönegraden. För chefsoperatörer synes i allmänhet lönegradsserien 17, 19 och 23 böra användas. Högre löneställning än 23 lönegraden synes icke vara motiverad. 15 lönegraden torde endast undantagsvis böra tillämpas för chefsoperatörer.

Den verkställda genomgången av de olika tjänsterna för personal i hålkortsarbete i överensstämmelse med angivna principer har givit vid handen, att det i vissa fall föreligger anledning att medge förmånligare löneställning än den nuvarande. I något fall synes den nuvarande löneställningen däremot väl hög. De förändringar av olika tjänsters placering i lönegrad, som jag i enlighet med det anförda vill förorda, har upptagits i en förteckning, vilken torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende såsom *bilaga B*. I förteckningen har icke såsom i departementspromemorian medtagits några tjänster vid statistiska centralbyråns maskincentral. Anledningen härtill är den, att enligt vad jag erfarit vissa tjänstemän vid maskincentralen åtnjuter tjänstledighet från innehavda lönegradsplacerade tjänster och därunder i stället för löneplanslön uppbär särskilda arvoden. En ytterligare undersökning av avlöningsförhållandena för denna personal har därför syntts mig påkallad. Ej heller har i förteckningen medtagits sådan personal, som enligt mitt förslag bör placeras i den reglerade befordringsgången för skriv- och kontorsbiträden.

De i promemorian föreslagna övergångsanordningarna för maskinpersonal, vars tjänster enligt förslaget sänkes i lönegrad, finner jag mig böra tillstyrka. Jämväl i övrigt kan vissa övergångsanordningar bli erforderliga.

I några remissyttranden har framhållits önskvärdheten av att i ökad omfattning utnyttja ackordslönesystem vid stansningsarbete. En närmare undersökning rörande denna fråga har föreslagits i departementspromemorian. I anslutning härtill må erinras om att frågan om tillämpningen av ackordslönesystem även tidigare beaktats. Bl. a. har 1948 års anställningsutredning i sitt den 6 december 1951 avlämnade betänkande framhållit behovet av ytterligare undersökningar i frågan. Spörsmålet om utformningen av ackordslönesystem för tjänstemän kommer, så snart möjlighet därtill finnes, att inom civildepartementet underkastas särskild prövning.

Detaljförslag.

III huvudtiteln.

Utrikesförvaltningen. På personalförteckningen uppföres 11 kontoristtjänster i Ca 13 och 34 kanslibiträdestjänster i Ca 11 i utbyte mot 45 kontorsbiträdestjänster i Ca 8. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 33 kanslibiträdestjänster i Ce 11 i stället för 33 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången.

IV huvudtiteln.

Försvarets civilförvaltning. På personalförteckningen uppföres 1 kontoristtjänst i Ca 13 och en kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 och 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 vikariatslöneförordnande i 17 lönegraden för innehavaren av 1 kontoristtjänst i Ce 13, vilken i samband därmed utbytes mot 1 tjänst för maskinoperatör i Ce 15, samt för 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 i stället för 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången.

Försvarets sjukvårdsstyrelse. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 kansliskrivartjänst i Ce 15 i stället för 1 kontoristtjänst i Ce 13.

Krigsmaterielverkets huvuddel. Beträffande 2 på personalförteckningen uppförda kontorsbiträdestjänster i Ca 8 skall — i avvaktan på prövning av frågan om krigsmaterielverkets organisation — tillämpas vikariatslöneförordnanden i 11 lönegraden. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 vikariatslöneförordnande i 15 lönegraden i stället för 1 kontoristtjänst i Ce 13 samt för 2 vikariatslöneförordnanden i 11 lönegraden i stället för 2 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången. 2 kanslibiträdestjänster i Ce 11 nedflyttas vid ledigblivande till kontorsbiträdestjänster i nämnda befordringsgång.

Arméförvaltningen. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8. Beträffande 1 på personalförteckningen uppförd kontoristtjänst i Ca 13 skall tillämpas vikariatslöneförordnande för förste kansliskrivare i 17 lönegraden. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 2 kontoristtjänster i Ce 13 i stället för 2 kanslibiträdestjänster i Ce 11. 1 assistenttjänst i Ce 22 nedflyttas vid ledigblivande till tjänst för förste maskinoperatör i Ce 17.

Marinförvaltningen. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 kansliskrivartjänst i Ce 15 i stället för en kanslibiträdestjänst i Ce 11, för 1 kontoristtjänst i Ce 13 i stället för 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11, i samband varmed 1 kansliskrivartjänst i Cg 15 utgår, samt för 1 kontoristtjänst i Ce 13 i stället för 1 tjänst för kameratebiträde i Ce 12.

Flygförvaltningen. En tjänst i Cg 19 (med avlöning från sakanslag) utbytes mot 1 tjänst för hyråassistent i Cg 23.

Arméstaben. På personalförteckningen uppföres 1 kontoristtjänst i Ca 13 i utbyte mot 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11, 1 kontoristtjänst i Ce 13 i utbyte mot 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11, 3 kanslibiträdestjänster i Ca 11 i utbyte mot 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 samt 3 kanslibiträdestjänster i Ce 11 i utbyte mot 3 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången.

Militärbefälsstaberna. På personalförteckningen uppföres 2 kanslibiträdestjänster i Ce 11 (varav 1 i kassatjänst) i utbyte mot 2 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången.

Krigsskolan. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst i Ca 8. 1 på personalförteckningen uppförd tjänst för förrådsman i Ce 11 ändras till kanslibiträdestjänst i Ce 11.

Marinstaben. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Norrlandskustens marindistrikt.

Hemsö kustartilleriförsvär. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Ostkustens marindistrikt.

Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8 samt 5 kontoristtjänster i Ce 13 (i kassatjänst) i utbyte mot 5 kanslibiträdestjänster i Ce 11, i samband varmed anmärkningen i personalförteckningen beträffande 1 övergångsvis bibehållen kontoristtjänst i MEo 8 (Ce 12) utgår. På personalförteckningen uppföres vidare 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 i stället för 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången. Beträffande på personalförteckningen uppförda 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8 och 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången (båda i kassatjänst) skall tillämpas vikariatslöneförordnanden i 13 lönegraden.

Stockholms örlogsstation. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 och 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8 och 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången.

Stockholms kustartilleriförsvär. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången.

Gotlands marindistrikt.

Gotlands kustartilleriförsvär med Gotlands kustartilleriåter. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst

i Ce 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången. Beträffande 1 på personalförteckningen uppförd kanslibiträdestjänst i Ce 11 skall tillämpas vikariatslöneförordnande i 15 lönegraden.

Sydkustens marindistrikt.

Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan. På personalförteckningen uppföres 6 kontoristtjänster i Ce 13 (varav 5 i kassatjänst) i utbyte mot 6 kanslibiträdestjänster i Ce 11.

Karlskrona örlogsstation. På personalförteckningen uppföres 2 kanslibiträdestjänster i Ce 11 i utbyte mot 2 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången.

Blekinge kustartilleriförsvaret. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången.

Karlskrona kustartilleriregemente. På personalförteckningen uppföres 2 kanslibiträdestjänster i Ca 11 i utbyte mot 2 kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

Västkustens marindistrikt.

Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan. På personalförteckningen uppföres 2 kanslibiträdestjänster i Ca 11 i utbyte mot 2 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 samt 1 kansliskrivartjänst i Ce 15 (i kassatjänst) i utbyte mot 1 kontoristtjänst i Ce 13, i samband varmed anmärkningen i personalförteckningen beträffande 1 övergångsvis bibehållen kassörstjänst i Ce 15 utgår. På personalförteckningen uppföres vidare 1 kontoristtjänst i Ce 13 (i kassatjänst) i utbyte mot 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11.

Göteborgs örlogsstation. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången.

Göteborgs kustartilleriförsvaret. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången.

Sjökrigshögskolan. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Sjökrigsskolan. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Marinens underofficersskola. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Flygstaben. På personalförteckningen uppföres 1 telefonisttjänst i Ca 11 i utbyte mot en kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Flygvapnets förband. På personalförteckningen uppföres 18 kanslibiträdestjänster i Ca 11 och 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot 18 kon-

torsbiträdestjänster i Ca 8 och 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången.

Flygvapnet: Väderlekstjänsten. På personalförteckningen uppföres 2 tjänster för tekniskt biträde i Ce 11 i utbyte mot 2 tjänster för tekniskt biträde i Ce 8.

Flygkrigshögskolan. På personalförteckningen uppföres 1 kontoristtjänst i Ce 13 i utbyte mot 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11.

Flygvapnets centrala skolor. På personalförteckningen uppföres 2 kanslibiträdestjänster i Ce 11 (varav 1 i kassatjänst) i utbyte mot 2 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången.

Försvarets socialbyrå. På personalförteckningen uppföres 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

V huvudtiteln.

Socialstyrelsen. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 tjänst för förste maskinoperatör i Ce 17 i stället för 1 kontoristtjänst i Ce 13.

Arbetsmarknadsstyrelsen. På personalförteckningen uppföres 4 kanslibiträdestjänster i Ca 11 i utbyte mot 4 kontorsbiträdestjänster i Ca 8. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 kansliskrivartjänst i Ce 15 i stället för 1 kontoristtjänst i Ce 13, för 1 kontoristtjänst i Ce 13 i stället för 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 samt för 3 kanslibiträdestjänster i Ce 11 i stället för 3 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången.

Arbetsmarknadsstyrelsens krisorganisation. Medel torde få disponeras för 1 kansliskrivartjänst i Ce 15 i stället för 1 kontoristtjänst i Ce 13.

Pensionsstyrelsen. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 2 tjänster för maskinoperatör i Ce 15 i stället för 2 kontoristtjänster i Ce 13 samt för 2 tjänster för maskinoperatör i Ce 11 i stället för 2 tjänster i Ce 9 (tjänstemän).

VII huvudtiteln.

Statskontoret. På personalförteckningen uppföres 1 tjänst för förste maskinoperatör i Ca 17 i utbyte mot 1 kontoristtjänst i Ca 13.

Statistiska centralbyrån: 1950 års folkräkning. Medel torde få disponeras för 1 vikariatslöneförordnande såsom assistent i 19 lönegraden för innehavaren av 1 kansliskrivartjänst i Ce 15 samt för 1 vikariatslöneförordnande såsom kansliskrivare i 15 lönegraden för innehavaren av 1 kontoristtjänst i Ce 13.

Generaltullstyrelsen. På personalförteckningen uppföres 1 tjänst för förste maskinoperatör i Ca 17 i utbyte mot 1 kontoristtjänst i Ca 13. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 tjänst för maskinoperatör i Ce 11 i stället för 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången.

VIII huvudtiteln.

Uppsala universitet: Vetenskapliga institutioner och inrättningar. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 kontoristtjänst i Ce 13 i stället för 1 kontorsbiträdestjänst i den reglerade befordringsgången.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet. På personalförteckningen uppföres 1 kontoristtjänst i Ca 13 i utbyte mot 1 laboratoriebiträdestjänst i Ca 11.

Tandläkarhögskolan i Malmö. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 kontoristtjänst och 1 biblioteksbiträdestjänst i Ce 13 i stället för 2 kanslibiträdestjänster i Ce 11.

Högre tekniska läroverk. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 kontoristtjänst i Ce 13 i stället för 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11.

IX huvudtiteln.

Veterinärhögskolan. På personalförteckningen uppföres 1 kansliskrivartjänst i Ca 15 i utbyte mot 1 tjänst för tekniskt biträde i Ca 10.

Statens centrala frökontrollanstalt. På personalförteckningen uppföres 6 kanslibiträdestjänster i Ca 11 i utbyte mot 6 kontorsbiträdestjänster i Ca 8. Beträffande 2 expeditjonsbiträdestjänster i Ce 13 ändras tjänstebenenämningen till kontorist.

XI huvudtiteln.

Statens sinnessjukhus. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 kontoristtjänst i Ce 13 i stället för 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 samt för 5 kanslibiträdestjänster i Ce 11 i stället för 5 kontorsbiträdestjänster i den reglerade befordringsgången.

Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 kontoristtjänst i Ce 13 i stället för 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11.

XII huvudtiteln.

Statens pensionsanstalt. Under icke-ordinarieposten torde medel få disponeras för 1 tjänst för förste maskinoperatör i Ce 17 i stället för 1 kansliskrivartjänst i Ce 15.

Utöver vad som framgår av det föregående är jag ej beredd att nu föreslå någon ändrad anställningsform eller lönegradsplacering eller eljest vidtaga någon ändring i de av biträdesutredningen eller i departementspromemorian framlagda förslagen.

I fråga om de övergångsbestämmelser och övriga åtgärder, som fordras för ett genomförande av förslagen, torde jag, utöver vad i det föregående angivits, få hänvisa till vad jag i dessa hänseenden anfört i förenämnda prop. 1952: 14.

* *Bihang till riksdagens protokoll 1953. 1 saml. Nr 134.*

Nu föreliggande förslag, vilka i princip torde böra genomföras från och med den 1 juli 1953, har beräknats medföra en kostnadsökning för löner med i runt tal 100 000 kronor för år.

Biträdesutredningen har nu endast att behandla frågan om lönegrads-placeringen för biträdespersonal vid försvaret med avlöning från sakanslag. Denna fråga är emellertid icke av beskaffenhet att behöva underställas riksdagens prövning.

Hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i de för ifrågavarande myndigheter gällande personalförteckningarna, som framgår av de förut återgivna detaljförslagen;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser, som kan påkallas vid genomförandet av nämnda förslag;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1953/54 medge de överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter, som erfordras i anledning av vad i det föregående förordats.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lennart Hauschildt.

Bilaga A.

An- tal	Lönegrad			An- tal	Lönegrad		
	Nuva- rande	Utred- ningens förslag	Depart- mentsche- fens förslag		Nuva- rande	Utred- ningens förslag	Depart- mentsche- fens förslag
1	2	3	4	1	2	3	4
	III huvudtiteln.				<i>Arméns underofficersskola.</i>		
	<i>Utrikesförvaltningen.</i>			1	8	11	8
11	8	13	13		<i>Krigsskolan.</i>		
67	8	11	11	1	11	11	11
	IV huvudtiteln.			1	8	11	11 ⁸
	<i>Försvarets civilförvaltning.</i>			1	8	11	8
1	11	13	13 ¹		<i>Herrevadsklosters remontdepå.</i>		
3	11	13	11	1	8	11	8
2	8	11	11 ²		<i>Gudhems remontdepå</i>		
3	8	11	8	1	8	11	8
	<i>Försvarets sjukvårdsstyrelse.</i>				<i>Marinstaben.</i>		
1	13	15	15	1	8	11	11
	<i>Krigsmaterielverkets huvuddel.</i>				<i>Norrlandskustens marindistrikt.</i>		
1	13	15	15 ³		<i>Hemsö kustartilleriförsv.</i>		
1	13	11	13	1	8	11	11
4	8	11	11 ³		<i>Ostkustens marindistrikt.</i>		
2	11	8	8		<i>Marindistriktsstab och gemensam- ma förvaltningsorgan.</i>		
	<i>Fortifikationsförvaltningen.</i>			5	11	13	13 ⁶
2	11	13	11	2	8	13	13 ^{3, 6}
	<i>Arméförvaltningen.</i>			2	8	11	11
1	13	15	17 ^{3, 4}		<i>Stockholms örlogsstation.</i>		
1	13	15	13		<i>Stockholms kustartilleriförsv.</i>		
2	11	13	13 ⁵	2	8	11	11
1	11	13	11	1	8	11	8 ⁹
1	8	11	11		<i>Stockholms kustartilleriförsv.</i>		
	<i>Marinförvaltningen.</i>			1	8	11	11
1	11	15	15		<i>Vaxholms kustartilleriregemente.</i>		
1	11(15)	13	13	1	8	11	8
1	12	13	13		<i>Gotlands marindistrikt.</i>		
	<i>Arméstaben.</i>				<i>Gotlands kustartilleriförsv.</i>		
2	11	13	13		<i>Gotlands kustartillerikår.</i>		
6	8	11	11		<i>Militärbefälsstaberna.</i>		
	<i>Militärbefälsstaberna.</i>			1	8	11	11 ^{6, 7}
1	8	11	11 ^{6, 7}	1	8	11	11
1	8	—	11 ⁷	1	8	11	11

¹ På kanslibyråns pensionskontor. ² På kameralbyråns bokföringskontor resp. revisionsbyråns sekretariat. ³ Vikariatslöneförordnande. ⁴ På kasernutredningsbyråns exp., KAFI. ⁵ På civilbyråns kameraldetalj, KAFI. ⁶ I kassatjänst. ⁷ IV milo. ⁸ På chefsexp. ⁹ Stenografering. ¹⁰ Vid intendenturförvaltningen.

1	2	3	4	1	2	3	4
	<i>Sydkustens marindistrikt.</i>				<i>Flygkrigshögskolan.</i>		
	Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan.			1	11	13	13
5	11	13	13 ¹	1	8	11	11 ¹
1	11	13	13	1	8	11	11
	Karlskrona örlogsstation.				<i>Försvarets socialbyrå.</i>		
2	8	11	11 ²	1	8	11	11
2	8	11	8		V huvudtiteln.		
	Blekinge kustartilleriförsvär.				<i>Arbetsmarknadsstyrelsen.</i>		
1	8	11	11 ³	1	13	15	15 ¹⁰
1	8	11	8	1	13	15	13
	Karlskrona kustartilleriregemente.			1	11	13	13
2	8	11	11 ⁴	7	8	11	11
2	8	11	8		<i>Arbetsmarknadsstyrelsens krisorganisation.</i>		
	<i>Väst kustens marindistrikt.</i>				VIII huvudtiteln.		
	Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan.			1	13	15	15
1	13	15	15 ¹		<i>Uppsala universitet.</i>		
1	11	13	13 ¹	1	8	13	13
2	8	11	11		<i>Karolinska mediko-kirurgiska institutet.</i>		
1	8	11	8 ⁵	1	11(13)	13	13
	Göteborgs örlogsstation.				<i>Tandläkarhögskolan i Malmö.</i>		
1	8	11	11 ⁶	2	11	13	13
1	8	11	8		<i>Högre tekniska läroverk.</i>		
	Göteborgs kustartilleriförsvär.			1	11	13	13 ¹¹
1	8	11	11		IX huvudtiteln.		
	<i>Sjökrigshögskolan.</i>				<i>Veterinärhögskolan.</i>		
1	8	11	11 ⁷	1	10(13)	15	15
1	8	11	8		<i>Statens centrala frökontrollanstalt.</i>		
	<i>Sjökrigsskolan.</i>			6	8	11	11
1	8	11	11		XI huvudtiteln.		
	<i>Marinens underofficersskola.</i>				<i>Statens sinnessjukhus.</i>		
1	8	11	11 ⁷	1	11	—	13 ¹¹
1	8	11	8	4	8	11	11
	<i>Flygstaben.</i>			1	8	—	11 ¹¹
1	8	—	11 ⁸	3	8	11	8 ¹²
	<i>Flygvapnets förband.</i>				<i>Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö och statens alkoholistanstalt därstädes.</i>		
19	8	11	11 ⁷	1	11	13	13
19	8	11	8				
	<i>Flygvapnet: Väderlekstjänsten.</i>						
2	8	11	11 ⁹				
19	8	11	8				

¹ I kassatjänst. ² Sekr. åt stationschefen resp. 1:a biträde plåttregistret. ³ På fortifikationsförvaltningens exp. ⁴ Förestå skrivcentral resp. dispositionsbokföring. ⁵ På MDV-stabens exp. ⁶ Förestå plåt- och maskingrupp. ⁷ Förestå skrivcentral. ⁸ Förestå telefonväxel. ⁹ Vid flygstaben. ¹⁰ På kanslibyråns personalsektion. ¹¹ Stockholm. ¹² Umedalens, Mariebergs och Sidsjöns sjukhus.

Bilaga B.

Myndighet Huvudtitel	Antal	Lönegrad			Anm. ang. tjänstebenämning, placering etc.
		Nuv.	Förslag i departementspromemorian	Departementschefens förslag	
IV huvudtiteln.					
<i>Försvarets civilförvaltning.</i>	1	13	13	15	Maskinoperatör. Förordnande med vik-lön t. v. såsom förste maskinoperatör i 17 lönegraden
<i>Arméförvaltningen.</i>	1	22	17	17 ¹	Förste maskinoperatör
<i>Flygförvaltningen.</i>	1	22	23	—	Tjänsten utgår.
	1	19	19	23	Byråassistent
V huvudtiteln.					
<i>Socialstyrelsen.</i>	1	13	15	17	Förste maskinoperatör
<i>Pensionsstyrelsen.</i>	2	13	13	15	Maskinoperatör
	1	11	15	11	»
	2	9	11	11	»
VII huvudtiteln.					
<i>Statskontoret.</i>	1	13 ²	15	17	Förste maskinoperatör
<i>Statistiska centralbyrån, folkräkningen.</i>	1	15	17	15	Förordnande med vik-lön t. v. såsom assistent i 19 lönegraden
	1	13	13	13	Förordnande med vik-lön t. v. såsom kansli-skrivare i 15 lönegraden.
<i>Generaltullstyrelsen.</i>	1	13	15	17	Förste maskinoperatör
	2	8	11	11 ³	Maskinoperatör
XII huvudtiteln.					
<i>Statens pensionsanstalt.</i>	1	15	15	17	Förste maskinoperatör

¹ Nuv. tjänstinnehavare kvarstår övergångsvis i innehavd lönegrad.² Uppehåller förordnande med vik.-lön i 15 lönegraden.³ En av dessa tjänster är redan uppflyttad till 11 lönegraden.